

*Posolstvo
Karpatského
zvona*

ázov „Karpaty“ pravdepodobne prvýkrát použil grécky astronóm a geograf Klaudius Ptolemaios ako Karpates oros. Tento rozsiahly európsky horský systém s dĺžkou takmer 1 500 km obývali ľudia už od prehistorických čias a o jeho prítomnosti existujú rozličné dôkazy vo forme architektonických pozostatkov. Unikátny súbor drevených kostolíkov, roztrúsených pozdĺž slovenskej strany karpatského oblúka, symbolizuje napriek rozdielnej architektúre a odlišným vyznaniam jednotu kresťanstva a jeho hodnôt. Už od nepamäti sú to diela ohromujúce svojou majestátnosťou, nádherou a sú vzácnym dokladom umnosti, vytrvalosti prostého

ľudu, ktorý prácou svojich rúk vytvoril diela, v ktorých dodnes prežíva posolstvo našich predkov. V príbehu, ktorý nebol ešte dodnes nikým vyrozprávaný, vám odhalím tajomstvo jedného dreveného zvona, pri ktorého zvonení môžete ucítiť čarokrásnu vôňu dreva týchto neobyčajných stavieb.

Ďaleko v hustých pralesoch Karpát, ktoré pretínajú početné búrlivé riavy horských riek, splývajúce vo veľké plochy vôd na ďalekých rozľahlých a nekonečných rovinách, stojí malé tajomné mesto. Pripomína koráb zaseknutý v tiesňave skalísk v nekonečnom oceáne nedostupných lesov. Cesty tu nenájdete, akoby sa tomuto miestu vyhýbali a snád' ani neexistovalo. Najskôr asi to bolo dôvodom, prečo tajomstvami opradený kút nikdy neskrížila noha cudzinca, lebo príroda je tu nemilosrdná a tvrdá. Na kraji mesta stojí podivuhodný kostol. Ani tí najstarší obyvatelia si nepamätajú, kto ho postavil a kedy sa tomu stalo.

Dokonca ani v najmúdrejších knihách, kde sa môže človek dočítať o všetkých počinoch človeka v tomto meste, nebolo o tejto drevenej stavbe zmienky, treba čo len jedným slovom. Pri prvom pohľade na impozantnú stavbu sa každého zmocňuje pocit, ako by tu stála a mala zostať stáť navždy. Usporiadanie a konštrukciou kostola bola prísne uplatňovaná náboženská symbolika. Pôdorys má tvar gréckeho rovnoramenného kríža a jeho typickým znakom je trojdielnosť, symbolizujúca Najsvätejšiu Trojicu,

zdôraznená trojicou veží zvyšujúcich sa smerom na západ. Veže kostolíkov sú ukončené charakteristickou cibulovitou vežičkou, ktorá je ukončená ortodoxným krížom, pričom tieto drevené kríže sú pôsobivou ukážkou umeleckej vyzretosti miestnych remeselníkov. Unikátna je však nielen architektúra, ale i spôsob celej konštrukcie tohto kostola. Pri jeho stavbe sa nesmeli použiť kovové klince, ktoré symbolizovali Kristovo ukrižovanie. Napojenie jednotlivých častí konštrukcie sa prevádzalo pomocou dubových klinov, pričom stabilitu objektu zvyšovali zámkové spoje v rohoch a strešná krytina pozostáva z drevených šindľov červeného smreku. Múry kostola sú až desivo vysoké a postavené z toho najkvalitnejšieho smrekového dreva. Ich tvrdosť presvedčila mnoho ľudí o ich pôvode zo stáročných, ba možno aj tisícročných stromov, ktoré rastú na tých najnedostupnejších miestach širého okolia. Múry nemali okná ani vchod, ktorým by sa dalo vojsť do útrobov svätého stánku, len dookola drevený a nikdy nekončiaci múr. Na samom vrchole stien stála veža. Bola však dostupná, ako celý kostol len pohľadom a skrývala v sebe tajomstvo. Táto dominantná a samonosná veža strážila zvon, ktorý zaujal každého okoloidúceho, lebo nebol z kovu, ale z dreva. Bez toho aby musel zaľúkať vietor, bez toho by sa niekto dotkol lana, raz za čas sa zvon rozkýval a zazvonil na celé mesto. Vždy to bola tajuplná chvíľa, lebo pri jeho zvláštnom zvuku

v okamihu zašumeli okolité lesy a ich šum sa šírila ako lavína do šieho sveta. Nikto nerozumel tomuto posolstvu, ktoré bolo vždy predmetom večerných debát v rodinách, kde sa rozprávali tie najpodivnejšie historky. Prinášajú jeho údery dobré posolstvo, alebo sú predzvesťou niečoho, čo sa majú obávať? Jeseň sa zatiaľ nechával striedať zimou a ľudia sa začali

pr pripravovať na príchod dlhej zimy. Nebolo to ale všetko, čo sebou zima priniesla. Jedného rána, prišiel do mesta cudzinec. Udivene sa všetci cudzinca pýtali odkiaľ prichádza, pretože tušili strastiplnú cestu, ktorú musel uraziť. Ale najviac si lámali hlavu nad tým, z akých pohnutí prišiel do mesta, kde nikto nechodil. Všetci pozorovali tajomnú postavu pripomínajúcu mudrca, ktorá sa zastavila a pokľakla pred dreveným chrámom, ktorý každý deň prekryl svojím tieňom celé mesto. Na dlhé hodiny sa oddal modlitbám, ktorých významu nikto nerozumel a po ich ukončení zaznel nad ich hlavami zvuk dreveného zvona. Tento podivný, až mystický okamih posilnilo mohutné zašumenie okolitých lesov.

Cudzinec povstal, obrátil sa k ľuďom a prehovoril. „Tak, ako moji predchodcovia, ktorých prítomnosť je už dávno zabudnutá, aj ja prichádzam pred vás s posolstvom. Od vekov ste potomkami ochrancov tohto pravekého chrámu, do ktorého nemohli vstúpiť vaši otcovia ako aj vy. V jeho útrobach sú skryté tajomstvá, ktoré ešte nie sú určené pre to, aby uzreli svetlo tohto sveta. Karpatskými priesmykmi nateraz prenikajú mongolské* vojská a naše kraje čakajú ťažké roky. V tejto vojne padne za obeť veľa ľudí a rozsiahle územia karpatských lesov, ktoré zohrajú dôležitú úlohu pri obrane miest a osád. Len opevnené sídla budú nedobyte a uchránené od poroby.“ Ľudí sa zmocnil strach. Nik si nevedel predstaviť nepriateľa a útlak, lebo odjakživa žijú slobodne. „Tým, že ochránite tento chrám, ktorý je chrámom chrámov ochraňujúcich nedozerne lesy krajiny, ľudstvo sa oslobodí spod útlaku a z jeho znovu zrozením sa obnovia aj vyklčované lesy, ktoré padnú za obeť v tejto krutej a nezmyselnej vojne.“ Ľudia len s nemým úžasom počúvali príbeh cudzinca, ktorý im vysvetlil dôležitosť ich chrámu a dreveného zvona, ktorý ešte nikto z nich nevidel. Nie je možné vám odhaliť toto tajomstvo slovom, ani písmom, lebo je určené len strážcom chrámu.

Ale ten kto má hory a les rád a započúval sa niekedy do jeho zvukov, určite si všimol jednu zvláštnosť. Pri prechádzke lesom postihnutým nejakou pohromou spôsobenou ľuďmi, alebo prírodou samou, môže začuť stromy, akoby sa medzi sebou dohovárali. Pozorný pozorovateľ zistí, že najbližšie roky majú pozostalé stromy nezvykle veľa semien, ktoré sa rozletia široko ďaleko a zem sa zazelení miliónmi nových stromčekov, ktoré budú potom po stáročia mohutnieť do prekrásnych Karpatských lesov. A akú úlohu v tomto príbehu zohráva drevený zvon, pri ktorého úderoch les prehovorí? Len vtáky môžu zhliadnuť jeho úžasné reliéfy, ktorými je celý pokrytý. Na zvone sú vyryté s úžasnou presnosťou takmer všetky

druhy stromov, ktoré rastú v tomto rozsiahlom európskom horskom systéme s rozlohou takmer 210 000 km². Môžeme si domyslieť, že to bude asi strážca a ochranca našich krásnych, nedozerných lesov. Môžeme tu len oceniť múdrosť našich predkov, že postavili tieto drevené chrámy bez jediného kúska železa v sebe, čím boli po stáročia uchránené od bleskov

a požiarov. Drevené kostoly slovenských Karpat sú od roka 2008 zapísané na zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Každý z nich ukrýva svoje tajomstvá a nevedno, kde sa v Karpatoch nachádza drevený kostol z nášho príbehu. Dodnes však ukrýva svoje tajomstvo dreveného zvona.

Zazvonil zvonec , ale príbehu o drevenom zvone nie je koniec, lebo zaznením jeho tónov budú prichádzať k nám stále nové a nové posolstvá. Ak im porozumieme, zostane navždy našim ochrancom, spojencom a priateľom. Vážme si ho tak, ako múdrosť našich predkov, ktorí s ním nažívali vo vzájomnej zhode po dlhé tisícročia. Požehnaný je len ten národ, ktorého bohatstvo narastá s jeho múdrosťou. Zvon nás neustále bude vyzývať k ochraňovaniu nedozerných Karpatských lesov. Bude nám pripomínať to, že sú našim jediným prírodným bohatstvom, ktoré nám neustále narastá a obnovuje sa. Nevedno, prečo sme dostali do vienka toto nesmierne a múdre bohatstvo, ktoré nevnáša medzi ľudí závisť a nevraživosť. Vážme si tento dar, lebo len pri jeho rozumnom užívaní môže byť ľud tejto krajiny bohatý a šťastný.

* pod vedením Batuchána začali Tatári ťaženie do Uhorska začiatkom marca 1241 a v polovici marca prenikli predné voje cez karpatské priesmyky, ktoré bránilo vojsko palatína Dionýza.

2011©Mihay

